

**KOMENTARI OT-OPTIMA TELEKOM d.d.**  
**(dalje u tekstu: Optima ili OT)**

**za javnu raspravu**

**o**

**Prijedlogu odluke u postupku određivanja naknada unutar Standardne ponude Hrvatskog Telekomu d.d. za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa**

Ovim putem OT-Optima Telekom d.d. (dalje u tekstu: Optima ili OT) sukladno čl. 22 Zakona o elektroničkim komunikacijama, dostavlja svoje komentare na objavljeni prijedlog Odluke Hrvatske agencije za poštu i elektroničke komunikacije (dalje u tekstu: HAKOM) kojom se Hrvatskom Telekomu d.d. (dalje u tekstu: HT) kojom se Hrvatskom Telekomu d.d. (dalje u tekstu: HT) u postupku određivanja naknada unutar Standardne ponude Hrvatskog Telekomu d.d. za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa (dalje u tekstu: Standardna ponuda ili SP za BSA) određuju izmjene i dopune unutar iste.

Uvodno, Optima ističe kako u cijelosti pozdravlja odlučnost HAKOM-a koja je usmjerena ka troškovnoj orijentiranosti jednokratnih naknada određenih unutar Standardne ponude HT-a, koje naknade su do sada bile određene temeljem HT-ovog troškovnog modela. Optima je već ranije ukazivala na previsoke veleprodajne naknade kojima se opterećuje poslovanje alternativnog operatora koji je prisiljen koristiti usluge samo jednog, i to povijesnog operatora, s kojim se istovremeno natječe na povezanom maloprodajnom tržištu. Kako je svrha određivanja obveze nadzora cijena osiguranje ravnopravnih, transparentnih kriterija te kriterija koji potiču razvoj konkurencije, to je HAKOM određujući cijene jednokratnih naknada na temelju vlastitog troškovnog modela u cijelosti ispunio svoju obvezu propisanu člankom 5 st. 3 ZEK-a stvarajući preduvjete za djelotvorno tržišno natjecanje, iako Optima drži da u odnosu na trenutnu situaciju na tržištu elektroničkih komunikacija, isti stižu za alternativne operatore ipak sa zakašnjenjem.

Optima se u nastavku, opreza radi dodatno očituje u odnosu na pojedine točke Prijedloga Odluke na način kako slijedi;

**1. Nastavno na točku 1.1. Prijedloga odluke kojom se definiraju jednokratne naknade za usluge koje se pružaju BSA korisniku, točku 1.2. Prijedloga odluke kojom se definiraju jednokratne naknade za usluge koje se pružaju NBSA korisniku, točku 1.4. Prijedloga odluke kojom se definiraju jednokratne naknade za FTTH rješenja te točku 1.6. Prijedloga odluke kojom se definiraju jednokratne naknade za IPTV i VoIP uslugu,** Optima ističe kako podržava određivanje predmetnih jednokratnih naknada u odnosu na vrijeme provedbe aktivnosti koje je potrebno odraditi u mreži HT-a te na jedinični trošak djelatnika HT-a po satu na tim aktivnostima pri čemu HAKOM nije uzeo u obzir vrijeme potrebno za provođenje aktivnosti u centru u izračun jednokratnih naknada (osim u slučaju neosnovane prijave kvara) s obzirom da se navedena aktivnost treba odrađivati automatizirano u IT sustavima, bez angažiranja ljudskog rada.

Dodatno, opreza radi niže pojašnjavamo koje aktivnosti HT izvršava prilikom realizacije pojedinog zahtjeva, a koje su navedene u Pravitku 9 Prijedloga odluke;

A. BSA aktivacija (novi korisnici) - Aktivacija navedene usluge odvija se u lokalnoj centrali/RSS-u gdje je potrebna fizička prisutnost na lokaciji centrale/RSS-u, nakon odrađenog povezivanja sa bakrenim vodičem između pretplatničke parice i ADSL/DSLAM port-a, tehničar HT-a prilikom zatvaranja zadatka pokreće automatizirani proces portiranja točnije aktivaciju usluge ukoliko je već prije sustav koji je automatiziran konfigurirao port. Nakon zatvaranja zadatka od strane tehničara HT-a preko B2B sučelja šalje se status o aktivaciji usluge.

Tako se kod ožičenja na MDF-u izvršava povezivanje pretplatničke parice sa ADSL/DSLAM portom i navedeno se odvija na lokaciji lokalne centrale RSS-a, a potrebna je fizička prisutnost tehničara i radovi u trajanju cca 15 min. Navedena radnja odnosi se na slučaj kada korisnik nije do sada bio spojen na DSLAM odnosno nije koristio ADSL. Kod aktivnosti centra riječ je o automatiziranom sustavu aktivacije port-a i dodjele zadatka WWMS te tehničar HT-a prilikom zatvaranja zadatka pokreće automatizirani proces portiranja točnije aktivaciju usluge kroz B2B.

B. BSA aktivacija (postojeći korisnici) kada postoji zasebni port za govornu uslugu odnosi se na korisnike koji su već na IMS-u, točnije koriste i POTS i ADSL ali preko različitih portova te su također već spojeni na DSLAM i nije potrebno dodatno povezivanje. Stoga s obzirom da nije potrebno dodatno fizičko povezivanje na MDF-u i DSLAM-u u centru se odrađuje samo automatizirana konfiguracija tražene usluge i zatvara aktivnost, bez angažiranja ljudskog rada.

C. BSA aktivacija (postojeći korisnici) kada ne postoji zasebni port za govornu uslugu se za razliku od prethodne realizira na način da je potrebno dodatno povezati port na DSLAM-u kako bi se osigurala POTS usluga, a ostale aktivnosti u centru se odrađuju automatizirano u IT sustavima.

D. Neosnovana prijava kvara – Kod aktivnosti u centru se samo provjerava konfiguracija porta te dispečira otvoreni kvar, nakon provjere ili automatikom kvar se dispečira na lokalnu mrežnu skupinu 042 ili 044 točnije na lokalnog tehničara kao zadatak.

Kod aktivnosti mjerenja na terenu, prema dodijeljenom zadatku terenski tehničar odrađuje provjeru konfiguracije porta te po potrebi mjerenje parice/linije na izvodu u centrali i sa ili bez kućne instalacije. Nakon testiranja dostavlja mjerne rezultate i zatvara aktivnost koja je vidljiva putem B2B sučelja operatoru korisniku.

E. NBSA aktivacija na novoj parici - prije prihvaćanja zahtjeva kreira se zadatak tehničaru HT-a za pregled terena, temeljem kojeg se utvrđuje (ne)postojanje tehničke mogućnosti. Nakon prihvaćanja zahtjeva potrebno je odraditi ožičenje na MDF-u odnosno u centrali i povezati paricu sa ADSL-portom koji radovi su obično izvršeni unutar 10 minuta. Kod aktivacije nove parice/priključka za aktivnost ožičenje HT korisnika, potrebno je paricu označiti i ispitati na izvodnom ormariću te ispitati vezu između centrale i korisnika. Nastavno na aktivnost centra, prije dodjele zadatka za ožičenje na MDF-u port je već unaprijed konfiguriran od strane automatskog sustava pa nakon što tehničar odradi zatvaranje aktivnosti/zadatka usluga je aktivna i navedeni status vidljiv je kroz B2B.

F. NBSA aktivacija na postojećoj parici (novi korisnik) odnosi se slučaj kada postojeći korisnik govorne usluge prelazi na VoIP, a prije nije imao ADSL te je tada potrebno ožičenje na MDF-u. Stoga nije potrebno ožičenje na izvodu obzirom da se prebacuje postojeći priključak već se samo obzirom da se radi o VoIP usluzi dostavlja broj parice

izvoda. Što se tiče aktivnosti u centru riječ je o automatiziranom procesu konfiguracije porta osim što u pojedinim slučajevima prijenos numeracije počinje tek nakon što HT tehničar zatvori ožičenje na MDF-u. Nakon zatvaranja aktivnosti iste su vidljive kroz B2B sučelje.

G. NBSA aktivacija na postojećoj parici (postojeći korisnik) odnosi se na slučaj kada postojećeg korisnika prebacujemo na VoIP rješenje, ali je prije koristio ADSL HT-a. Ukoliko je postojeći ADSL korisnik HT-a isti je spojen na DSLAM i prelazi na naše VoIP rješenje te stoga nije potreban zadatak ožičenje na MDF-u, ili je isti otvoren ali se stvarno ne odrađuje na terenu već tehničar samo zatvara zadatak nakon čega se pokreće prijenos numeracije ukoliko je vezana na dosadašnjem priključku. Što se tiče konfiguracije porta on ili je već unaprijed konfiguriran ili se automatski konfigurira nakon što tehničar zatvori svoju aktivnost. Aktivnost ožičenja HT korisnika nije potrebna s obzirom da se radi o postojećoj parici, već je samo potrebno omogućiti vidljiv podatak kroz B2B sučelje o broju parice i izvodu.

H. Neosnovana prijava kvara (NBSA) – Za aktivnosti centra i mjerenja na terenu komentar je isti kao i kod BSA korisnika u točki D.

Slijedom navedenog, Optima drži kako je HAKOM u Pravitku 9 Prijedloga odluke pravilno definirao aktivnosti koje je potrebno odraditi u mreži HT-a prilikom realizacije pojedinog zahtjeva, osim u slučaju F odnosno G.

**2. Nastavno na točku 1.3. Prijedloga odluke kojom se mijenja naplata mjesečne naknade za BSA uslugu na temelju ADSL/VDSL/FTTH tehnologije na način da se umjesto dosadašnjeg izračuna naknade prema brzini za svakog pojedinog korisnika predlaže izračun prema kojem se mjesečna naknada sastoji od fiksne naknade po krajnjem korisniku (trošak porta na DSLAM-u/OLT-u) i naknade za korištenje kapaciteta mjereno na točki preuzimanja prometa,**

Optima ističe kako podržava u cijelosti promjenu modela naplate. Naime, već smo ranije ukazivali na potrebu izmjene modela s obzirom da isti nije odražavao stvarni trošak koji je HT imao zbog pružanja BSA usluge Operatoru korisniku. Optima je predlagala da se uvede novi model izračuna naknade koji se temeljio na mjerenju količine prometa na točki preuzimanja prometa. Naime, Optima pristupa mreži HT-a na Ethernet razini putem 14 fizičkih točaka (5 u Zagrebu, 3 u Rijeci, 3 u Splitu, 3 u Osijeku), a promet se mjeri na svakoj točki preuzimanja prometa, i to na način kako je bilo mjereno kod ADSL transport usluge. Iako Optima drži kako je naknada za korištenje kapaciteta izražena po Mbit/s u iznosu od 59,44 kn previsoka u odnosu na trenutnu ponudu veleprodajnog interneta dostupnu na tržištu, predloženi model približava se stvarnom trošku pružanja bitstream usluge. Unatoč svemu, prema kalkulacijama Optime, izmjena modela naplate mjesečne naknade omogućiti će smanjenje troška korištenja bitstream usluge HT-a. Slijedom navedenog, Optima je suglasna sa točkom 1.3. Prijedloga odluke, a radi izbjegavanja dvojbi u tumačenju drži da se ista treba dopuniti i sa određivanjem načina mjerenja prometa na svakoj točki preuzimanja prometa, i to na način kako je bilo mjereno kod ADSL transport usluge putem 95% obračuna prometa (eng. 95th percentile) u kojem se 5% vršnog prometa oduzme.

### **3. Nastavno na točku 1.7. Prijedloga odluke kojom se određuju izmjene postojeće mjesečne naknade za virtualne kanale za IPTV uslugu kako je definirano tablicom u Pravitku 7 ove odluke,**

Optima u cijelosti podržava određene naknade za virtualne kanale za IPTV, no i dalje drži da bi se trebalo u budućnosti razmisliti o mogućnosti odabira troškovnog modela naplata za virtualne kanale, vodeći računa o stvarnom opterećenju mreže HT-a i realnim tržišnim cijenama interneta i internetskih kapaciteta.

### **4. Nastavno na točku 1.8. Prijedloga odluke kojom se određuju bolja vremena otklona kvara/smetnji uz plaćanje pripadajućih naknada,**

Optima ističe kako je u cijelosti suglasna sa predloženom odredbom koja je rezultat komentara Optime iznesenih kako za Analizu tržišta 5, tako i u javnom pozivu o izmjeni SP BSA. Naime, usvajanjem predmetne odredbe u cijelosti će biti ispunjena od strane HT-a određena mu regulatorna obveza nediskriminacije, odnosno SLA uvjete koje HT primjenjuje u odnose na vlastite poslovne korisnike Operatori korisnici će biti u mogućnosti ponuditi svojim krajnjim korisnicima.

**OT-Optima Telekom d.d.**